

Saeimai otrreizējai caurlūkošanai nodotie likumi

Publicēts: 17.03.2021.

Valsts prezidents Andris Bērziņš savas darbības laikā ir nodevis Saeimai otrreizējai caurlūkošanai 9 likumus.

Likums “Grozījumi Saeimas vēlēšanu likumā”

Valsts prezidents Andris Bērziņš 2013. gada 19. decembrī nodeva otrreizējai caurlūkošanai Saeimas 2013. gada 12. decembra sēdē pieņemto likumu “Grozījumi Saeimas vēlēšanu likumā”. Ar grozījumiem Saeimas vēlēšanu likumā cita starpā paredzēts, ka vēlētājs, kurš uzturas ārvalstīs un vēlas balsot pa pastu, ir tiesīgs izvēlēties vēlēšanu apgabalu, par kurā pieteiktajiem deputātu kandidātiem vēlētājs vēlas nobalsot.

Nododot likumu otrreizējai caurlūkošanai, Valsts prezidents vērsa uzmanību, ka ar grozījumiem Saeimas vēlēšanu likumā vēlētājiem, kuri uzturas ārvalstīs, piešķirts atšķirīgs tiesību apjoms atkarībā no tā, kādu balsošanas procedūru attiecīgais vēlētājs izvēlas. Valsts prezidents norādīja: lai novērstu nevienlīdzīgu attieksmi starp vienādos un salīdzināmos apstākļos esošiem vēlētājiem, nepieciešama izšķiršanās attiecībā uz to tiesību apjomu, kādu baudīs vēlētāji, kuri uzturas ārvalstīs. Valsts prezidents akcentēja, ka tā ir likumdevēja izvēle, vai atsevišķa vēlētāju grupa, kas savas vēlēšanu tiesības īsteno ārvalstīs, ir tiesīga izvēlēties, par kuru vēlēšanu apgabalu balsot, tomēr, ja likumdevējs vēlētājiem, kuri uzturas ārvalstīs, dod iespēju izvēlēties vēlēšanu apgabalu, par kuru balsot, šādas tiesības jāattiecinā uz jebkuru no ārvalstīs īstenotajiem vēlēšanu procedūras veidiem.

 [“Grozījumi Saeimas vēlēšanu likumā”](#)

Likums “Grozījumi Imigrācijas likumā”

2013. gada 9. novembrī Valsts prezidents nosūtīja vēstuli Saeimas priekšsēdētājam Solvitai Āboltiņai, kurā, pamatojoties uz Latvijas Republikas Satversmes 71. pantu, prasa likuma “Grozījumi Imigrācijas likumā” otrreizēju caurlūkošanu. Valsts prezidents, izklāstot argumentus par labu likuma otrreizējai caurlūkošanai, akcentē atsevišķu likumā veikto grozījumu pretrunīgumu, tādējādi pēc būtības zaudējot šādu grozījumu veikšanas jēgu.

 [Nosūtītā vēstule](#)

“Grozījumi Zinātniskās darbības likumā” un “Grozījumi Civilprocesa likumā”

2013. gada 22. februārī Valsts prezidents Andris Bērziņš Saeimas priekšsēdētājam Solvitai Āboltiņai, pamatojoties uz Satversmes 71. pantu, nosūtīja vēstules, kur pamato lēmumu nodot Saeimai otrreizējai caurlūkošanai likumus “Grozījumi Civilprocesa likumā” un “Grozījumi Zinātniskās darbības likumā”.

 [“Grozījumi Zinātniskās darbības likumā”](#)

 [“Grozījumi Civilprocesa likumā”](#)

Likums “Grozījumi Aizsargjoslu likumā”

Valsts prezidents Andris Bērziņš nosūtījis vēstuli Saeimas priekšsēdētājam Solvitai Āboltiņai, kur, izklāstot argumentāciju un

pamatojoties uz Satversmes 71. pantu, prasa likuma "Grozījumi Aizsargjoslu likumā" otrreizēju caurlūkošanu. Valsts prezidents savā vēstulē akcentē, ka Saeimai rūpīgāk jāizvērtē iecerētās Aizsargjoslu likuma 61. panta 10.1 daļas praktiskā piemērošana un lietderīgums.

Tāpat Valsts prezidents pauž uzskatu, ka nav izvērtēti visi apstākļi un pieņemti juridiskie formulējumi, kas ļautu iecerēto īstenot, kā arī praktiskajā piemērošanā ir ļoti daudz neskaidrību, par ko būtu jābūt skaidrībai, likumu pieņemot. Ja tomēr tiktu nolemts saglabāt noteikumu par nocirsto koku atpirkšanu, Andris Bērziņš uzsver, ka būtu jārada skaidrāki tiesiskie priekšraksti attiecīgā jautājuma atspoguļojumam likumā un deleģējumā Ministru kabinetam.

Valsts prezidents, vērtējot likuma grozījumus, atzīst, ka tajos noteiktais pienākums objekta īpašniekam vai valdītājam atpirkt aizsargjoslā ārpus elektrolīniju trases nocirstos kokus zināmā mērā traktējams kā pretimnākšana meža īpašniekiem. "Taču attiecīgo kompensēšanas mehānismu nedrīkstētu veidot izolēti no visas likumos paredzētās aizsargjoslu un ar tām saistīto ierobežojumu kompensēšanas sistēmas. Aizsargjoslu likums regulē ne tikai energoapgādes objektu, bet arī vairāku citu objektu aizsargjoslas, un tāpēc nedrīkst radīt tādu situāciju, ka atkarībā no objektiem, kam noteiktas aizsargjoslas, uz to īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem attiecas nevienlīdzīgs regulējums," uzsvērts Valsts prezidenta A. Bērziņa vēstulē.

2013. gada 30. janvārī Valsts prezidenta kancelejā notika daudzpusēja sanāksme, kur tika izvērtēti visu iesaistīto pušu viedokļi saistībā ar likuma grozījumiem. Valsts prezidents savā vēstulē atzīst, ka no likuma grozījumu otrreizējai caurlūkošanai veltītās sanāksmes piedalījušos personu paustajiem viedokļiem secināms, ka ir iecerēts dot Ministru kabinetam plašu deleģējumu šī jautājuma noregulēšanai. "Tomēr no iecerētās Aizsargjoslu likuma 61. panta 10.1 daļas redakcijas nepārprotami izriet, ka Ministru kabinets ir pilnvarots noteikt tikai procesuālu kārtību, nevis konkrētākus kritērijus vai nosacījumus abu pušu pamatotai ekonomiskai sadarbībai," uzsver Andris Bērziņš un piebilst, ka šāda likumā ietverta tiesību norma nenodrošina pietiekami saprotamu un skaidru normatīvo regulējumu attiecībā uz priekšlikuma iesniedzēju paustajām iecerēm. Arī Tieslietu ministrijas un Saeimas Juridiskā biroja pārstāvji likuma grozījumu otrreizējai caurlūkošanai veltītajā sanāksmē ir norādījuši, ka deleģējuma apjoms nav pietiekams priekšlikuma iesniedzēju ieceru īstenošanai.

"Likuma grozījumu otrreizējai caurlūkošanai veltītajā sanāksmē skaidri pierādījās tas, ka ir gana daudz attiecīgās tiesību normas izstrādes un apstiprināšanas procesā līdz galam neizvērtētu juridisku un lietderības apsvērumu, kas būtu detalizēti jāapsver jau parlamentā. Nav pamatoti, neapzinoties visus apstākļus un riskus, tostarp priekšlikuma iespējamo ietekmi uz elektroenerģijas galacenu (kas gan nevar būt izšķirošais arguments priekšlikuma noraidīšanai), deleģēt jautājuma izlemšanu Ministru kabinetam," norāda Valsts prezidents. Turklāt no sanāksmē paustās informācijas tiek secināts, ka iesaistītajām institūcijām, personām un organizācijām ir atšķirīgi priekšstati par faktisko situāciju, kam būtu piemērojami attiecīgie likuma grozījumi.

 ["Grozījumi Aizsargjoslu likumā"](#)

Likums "Grozījumi likumā "Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu"" (atkārtoti)

2012. gada 3. augustā Valsts prezidents Andris Bērziņš nosūtīja motivētu rakstu Saeimas priekšsēdētājam Solvitai Āboltiņai, kur saskaņā ar Satversmes 71. pantu prasa likuma "Grozījumi likumā "Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu"" otrreizēju caurlūkošanu.

Izvērtējot Saeimas iepriekš veiktos labojumus un pieņemtos likuma grozījumus, Valsts prezidents vērš uzmanību, ka viņa 2012. gada 28. jūnija motivētajā rakstā Saeimai par likuma grozījumu otrreizējo caurlūkošanu ietvertie apsvērumi ir tikuši ņemti vērā.

Valsts prezidenta lēmums tapis, ņemot vērā to, ka saņemti 38 Saeimas deputātu paraksti. Valsts prezidents uzskata, ka referenduma rīkošana šobrīd nav iespējama juridisku iemeslu dēļ (likums satur normas, kas īsteno Lisabonas līgumā noteikto) un par atsevišķiem jautājumiem ir iespēja panākt kompromisu Saeimā bez tautas nobalsošanas. Nav pieļaujams, ka par Eiropas Savienības tiesību aktu prasībām ne tikai tiktu rīkots Satversmes 73. pantam neatbilstošs referendums, bet arī tās netiktu izpildītas savlaicīgi. Par šādu prasību neizpildi Latvijai iestājas atbildība, proti, Eiropas Komisija var uzsākt pārkāpuma procedūru pret Latviju.

Valsts prezidents vērš Saeimas uzmanību, ka šajos likuma grozījumos ietverts tāds regulējums (aģitācijas un finansēšanas kontrole, likumprojekta kvalitātes pārbaude, palielināts pirmajā parakstu vākšanas posmā nepieciešamais parakstu skaits līdz 50

000 parakstu), kas ir nepieciešams nekavējoties, un no tā otrreizējās caurlūkošanas ietvaros nedrīkstētu atteikties.

Vēstulē Saeimas priekšsēdētājam Valsts prezidents atzīmē, ka Latvijas Republikas Satversmes 78. pants neuzliek par pienākumu tautas nobalsošanu rīkot divos posmos. "Tas gan nenozīmē, ka no divu posmu principa ir obligāti jāatsakās vai tas obligāti jāsaglabā, jo svarīgākais ir tas, cik likumā piedāvātās parakstīšanās iespējas ir pietiekami pretimnākošas vēlētājiem," atzīst Andris Bērziņš. Valsts prezidents aicina Saeimā ievēlētajiem politiskajiem spēkiem tomēr rast tādu kompromisu, lai nebūtu jāriko tautas nobalsošana, kas prasītu būtiskus valsts budžeta līdzekļus un kārtējo reizi radītu priekšnoteikumus sabiedrības šķelšanai.

Likuma grozījumi paredz dažādas izmaiņas nacionālajā tiesiskajā regulējumā, un Eiropas pilsoņu iniciatīva nav strīdus priekšmets. Lai respektētu Satversmes 73. pantā ietvertu aizliegumu rīkot tautas nobalsošanu par starptautiskajām saistībām, no likuma grozījumiem ir jānodala Eiropas pilsoņu iniciatīva un jāvirza atsevišķā likumprojektā. Valsts prezidents aicina Saeimu sadalīt likuma grozījumus, lai iespējamā referendumā dēļ netiktu pārkāpts Satversmes 73. pants un par Eiropas Savienības tiesību aktu neizpildi netiktu uzsākta pārkāpuma procedūra.

 ["Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu" \(atkārtoti\)](#)

Likums "Grozījumi likumā "Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu""

2012. gada 28. jūnijā Valsts prezidents Andris Bērziņš parakstīja vēstuli Saeimas priekšsēdētājam Solvitai Ābolītiņai, kur saskaņā ar Satversmes 71. pantu prasa likuma "Grozījumi likumā "Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu"" otrreizēju caurlūkošanu. Valsts prezidents savā vēstulē izklāsta argumentus, kas liecina, ka likuma grozījumi nepārprotami negarantē vēlētāju tiesību ievērošanu un likuma grozījumu spēkā stāšanās atlikta pārāk tālu.

Likumdošanas grozījumus, kas paredz atteikties no divu posmu pieejas likumu ierosināšanai, kā arī prasību, lai vēlētāji pašu spēkiem un ar iniciatīvas grupas atbalstu savāktu vienu desmito daļu parakstu, Valsts prezidents vērtē kā soli pareizā virzienā, jo "mazākums par valsts budžeta līdzekļiem nedrīkstētu pastāvīgi diktēt vairākumam dienas kārtību referendumos." Šādu vērtējumu Valsts prezidenta skatījumā apliecina arī fakts, ka Satversmes 78. pantā attiecībā uz Latvijas pilsoņu tiesībām ir paredzēts citām Eiropas Savienības valstīm netipisks regulējums. Proti, Saeimā noraidot likuma ierosinājumu, automātiski tiek rīkots referendums par vēlētāju iesniegtā likumprojekta pieņemšanu. "Līdz ar to ir pamatoti izvirzīt pietiekami augstas prasības attiecībā uz nepieciešamo parakstu skaitu likumprojekta iesniegšanai," uzsver Valsts prezidents.

Vienlaikus Valsts prezidents A. Bērziņš pauž bažas par to, ka noteikums vēlētājiem ar pašu spēkiem un iniciatīvas grupas atbalstu savākt vienu desmito daļu vēlētāju parakstu prasīs tik būtisku finansiālu ieguldījumu, kas tikai palielinās naudas varu politikā un atņems pilsoniskajai sabiedrībai iespējas pašai organizēties un būt aktīvai.

Analizējot likumdošanas grozījumus, Valsts prezidents savā vēstulē secina, ka likumdevējs ir centies mīkstināt divu posmu principa atcelšanu un paredzējis papildu parakstīšanās iespējas. Proti, to varētu darīt ne tikai pie zvērināta notāra un bāriņtiesā, bet arī citā pašvaldības institūcijā, kā arī elektroniskā veidā.

"Šādi saudzējošāki risinājumi varētu būt pietiekami, lai pamatotu atteikšanos no parakstu vākšanas divos posmos. Tomēr Saeima šos saudzējošākos risinājumus likumā ir tikai vispārīgi ieskicējusi un deleģējusi Ministru kabinetam izdot atbilstošus noteikumus vai uzdevusi iesniegt grozījumus citos likumos, kā aprises nav skaidras un varētu prasīt papildu finanšu līdzekļus no pašvaldību budžetiem," atzīst Valsts prezidents un uzsver, ka tā nav laba likumdošanas prakse – tiesiskā regulējuma spēkā stāšanās atlikt uz vairākiem gadiem un vienlaikus nenoregulēt principiāli būtiskus jaunā regulējuma darbības aspektus.

Vēstules Saeimas priekšsēdētājam noslēgumā Valsts prezidents uzsver, ka pirms likuma grozījumos nav ietverti skaidri un svarīgākajos jautājumos izsmeļoši priekšraksti attiecībā uz likumdevēja jau piedāvātajiem saudzējošākajiem risinājumiem (parakstu vākšana pašvaldības institūcijā un elektroniski), nevajadzētu lemt par divu posmu principa atcelšanu, un ir iespējamas diskusijas tikai par prasību paaugstināšanu.

Tāpat Valsts prezidents uzskata, ka likumā ir nepieciešami arī citi uzlabojumi, kas novērstu atsevišķas pretrunas un pastiprinātu

aģitācijas kontroli.

“Neapšaubāmi, ka Latvija tiešās demokrātijas ziņā ir samērā unikāla, tomēr Satversmē paredzētās indivīdu kopuma tiesības nedrīkstētu atcelt ar likumā ietvertu nesamērīgu prasību starpniecību. Iespējams, vietā ir diskusija par Satversmē noteikto sliekšni – viena desmitā daļas vēlētāju – un paša Satversmes 78. panta konstrukcijas pilnveidošanu. Tas bez sarežģījumiem ļautu atteikties no divu posmu principa likumu ierosināšanā,” uzskata Valsts prezidents Andris Bērziņš.

 [Grozījumi likumā “Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu”](#)

Likums “Grozījumi Civilprocesa likumā”

Lai panāktu saprātīgu līdzsvaru starp kreditora un parādnieka interesēm, ievērotu valsts pienākumu gādāt par grūtībās nonākušajām ģimenēm un nodrošinātu bērnu intereses, kā arī lai izveidotu saprotamu, saskaņotu un pārskatāmu likuma un tā pielikuma tekstu, Valsts prezidents Andris Bērziņš 2011. gada 28. jūlijā pieņēmis lēmumu nodot otrreizējai caurlūkošanai likumu “Grozījumi Civilprocesa likumā” un nosūtījis argumentētu vēstuli Saeimas priekšsēdētājam Solvitai Āboltiņai.

Valsts prezidents norāda, ka 22. jūlijā ir saņēmis Latvijas Apvienotās policistu arodbiedrības lūgumu, savukārt 26. jūlijā – Latvijas Kredītņēmēju apvienības lūgumu, kā arī turpina saņemt daudz citu iesniegumu ar lūgumiem minētos Civilprocesa likuma grozījumus nodot Saeimai otrreizējai caurlūkošanai.

Izskatot likumprojektu trešajā lasījumā, tajā ir veiktas izmaiņas, kas nosaka, ka tiesu izpildītājs kredītiestādei dod rīkojumu noguldīt līdzekļus tiesu izpildītāja norādītajā piedzenamās summas un sprieduma izpildes izdevumu apmērā pārskaitīt tiesu izpildītāja depozīta kontā, saglabājot parādniekam līdzekļus minimālās mēneša darba algas apmērā.

Latvijas Apvienotā policistu arodbiedrība un Latvijas Kredītņēmēju apvienība pauž viedokli, ka tas izdarīts nepamatoti, jo piedziņas vērsšanai pēc izpildu dokumentiem nevajadzētu būt pakļautai naudai minimālās mēneša darba algas apmērā ne tikai attiecībā uz parādnieku, bet arī uz viņa ģimenes locekļiem un apgādībā esošajām personām.

Andris Bērziņš vēstulē uzsver, ka parasti attiecībā uz uzturlīdzekļu piedziņu no parādnieka tiek piedzīts vairāk naudas līdzekļu nekā no citiem parādniekiem. Savukārt grozījumi paredz pretējo, no kā izriet, ka pieņemtie grozījumi faktiski vairāk aizsargā to personu intereses, kuras nemaksā uzturlīdzekļus, jo aizliedz veikt piedziņu, atstājot parādniekam naudas līdzekļus zem minimālās mēneša darba algas.

“Tāpat nav loģiski, ka pēc grozījumu spēkā stāšanās tiktu paredzēta atšķirīga pieeja un ierobežojumi piedziņai no darba samaksas (tiek ievērots noteikums par 50 % no minimālās mēneša darba algas) un noguldījumiem kredītiestādēs (noteikums par 50 % no minimālās mēneša darba algas netiek ievērots),” teikts parakstītajā vēstulē.

Valsts prezidents norāda, ka strīdīgie priekšlikumi visvairāk skar tieši nenodrošinātos kreditorus, nevis nodrošinātos. Tādēļ nebūtu pareizi arī pieņemt normatīvo regulējumu, kas ļauj parādniekam tikai lielā apgādājamo skaita dēļ vai apzināti sadalot naudu pa vairāku kredītiestāžu kontiem vispār izvairīties no piedziņas, it īpaši par termiņā nesamaksātajiem administratīvajiem sodiem. Tas nepamatoti varētu samazināt piedzenamo summu apmēru.

 [“Grozījumi Civilprocesa likumā”](#)

Likums “Grozījumi Latvijas Republikas valsts robežas likumā”

Valsts prezidents Andris Bērziņš 2012. gada 20. janvārī nosūtīja vēstuli Saeimas priekšsēdētājam Solvitai Āboltiņai, kur saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes 71. pantu prasa likuma “Grozījumi Latvijas Republikas valsts robežas likumā” otrreizēju caurlūkošanu.

Valsts prezidents vēstulē uzsver, ka, apkopojot dažādu pušu viedokļus par minētā likuma grozījumiem, viņam nav izdevies gūt

pārlicību, ka likuma grozījumi paredz iespējami labāko un vienlaikus arī tiesisku risinājumu. Tādēļ atkārtota likuma izskatīšana, pēc Valsts prezidenta domām, veicinās situācijas noskaidrošanu un sabiedrības interešu ievērošanu. "Saeimas apņēmība beidzot atrisināt ārējās sauszemes robežas rindu administrēšanu ir apsveicama. Likuma grozījumi ir nepieciešami un neatliekami. Nav šaubu, ka rindas administrēšanai jānotiek elektroniskā veidā. Ja Saeima un Ministru kabinets tā ir lēmis, atbildība par ārējās sauszemes robežas rindu jautājumu var tikt noteikta Satiksmes ministrijai," secina Valsts prezidents.

Vēstulē Saeimas priekšsēdētājam teikts, ka Valsts prezidenta kancelejā 2012. gada 18. janvārī tika saņemts vairāku komersantu lūgums nodot pieņemto likumu otrreizējai caurlūkošanai, jo likums ierobežojot godīgu konkurenci un neatbilstot sabiedrības interesēm. Valsts prezidenta kancelejā saistībā ar šo jautājumu ir notikusi sanāksme likuma otrreizējās caurlūkošanas izvērtēšanai, lai noskaidrotu iesaistīto pušu, tai skaitā atbildīgo valsts institūciju, viedokļus. Valsts prezidents vēstulē skaidro, ka no valsts institūcijām saņemtajiem materiāliem un sanāksmē paustajiem viedokļiem izriet, ka lielākās domstarpības ir par iespēju deleģēt ārējās sauszemes robežas rindu jautājuma risināšanu: "Pirmkārt, vai vispār to var deleģēt. Otrkārt, vai var deleģēt jebkurai privātpersonai. Treškārt, vai var deleģēt likumā nosauktam tiesību subjektam."

"Likuma grozījumi paredz pārvaldes uzdevumu deleģēt profesionālai organizācijai, kas Latviju pārstāv Starptautiskajā Autopārvadātāju savienībā. Šādām pazīmēm atbilst tikai biedrība "Autopārvadātāju asociācija "Latvijas auto". Valsts pārvaldes iekārtas likums, līdzšinējā likumdošanas prakse neaizliedz likumā noteikt, ka pārvaldes uzdevums var tikt deleģēts konkrētam un likumā nosauktam tiesību subjektam, tai skaitā biedrībai. Tomēr šāda rīcība nebūtu jāuztver kā pamatprincips, bet gan izņēmums," uzsvērts vēstulē un vienlaikus izteikts secinājums: "Lai arī Valsts pārvaldes iekārtas likums neprasa rīkot konkursu, lai noskaidrotu, ar ko slēdzams deleģēšanas līgums, valsts pārvaldei būtu jāievēro labas pārvaldības princips un jārīko konkurss tad, kad tas nepieciešams. Par konkursa nepieciešamību norādījusi arī Satiksmes ministrija 2011. gada 23. marta atbildes vēstulē vienam no komersantiem, kurš lūdza likuma otrreizēju caurlūkošanu."

Valsts prezidents norāda, ka Saeimas pamatfunkcija ir likumdošana un tai nebūtu jārisina mainīgi administratīvi saimnieciski jautājumi, bet likumā jāizlemj būtiskākais. Tādēļ nebūtu pareizi dot signālu, ka administratīvi saimnieciskus jautājumus var risināt un konkurenci zināmā mērā ierobežot likumā, nosakot un regulējot konkrētu privātpersonu darbību. "Ņemot vērā iepriekš minēto, tieši Ministru kabinetam būtu jālemj, vai un kam var deleģēt ārējās sauszemes robežas rindu administrēšanu, kā arī obligāti jāparedz nosacījumi efektīvai kontrolei un tas, lai ar iekšējo drošību saistīta informācija netiktu izmantota prettiesiskiem mērķiem," vēstulē secina Valsts prezidents.

"Grozījumi Latvijas Republikas valsts robežas likumā"

<https://www.president.lv/lv/saeimai-otrreizejai-caurlukosana-nodotie-likumi-0>